

Чебанова А.Ю.

студентка;

Маршук Л.М.

асистент,

Вінницький торговельно-економічний інститут

Київського національного торговельно-економічного університету

ФІНАНСОВА ПОЛІТИКА ЯК ІНСТРУМЕНТ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ КРАЇНИ

Розвиток суспільства супроводжується необхідністю підвищення якісного рівня формування та реалізації фінансової політики. Оцінка механізму фінансового регулювання соціально-економічних процесів в Україні свідчить про необхідність розбудови фінансової системи, підвищення ефективності формування та реалізації фінансової політики у взаємозв'язку з трансформаційними економічними процесами.

Дослідження і розкриття економічної сутності та визначення напрямів підвищення ефективності фінансової політики як інструменту соціально-економічного розвитку країни.

Вагомий внесок у дослідження теоретичних і практичних засад формування та реалізації фінансової політики зробили вітчизняні вчені: В. Андрущенко, С. Буковинський, А. Буряченко, О. Василик, І. Запатріна, О. Зварич, Л. Лисяк, І. Лютий, А. Мярковський, В. Опарін, Д. Полозенко, В. Федосов, І. Чугунов, С. Юрій та інші.

Створення інституту фінансової політики обумовлюється виникненням держави в процесі еволюційного розвитку суспільства. Інститут фінансової політики має визначати правила дотримання засад її формування та реалізації, норми поведінки, які структурують економічні відносини та механізми, що забезпечують виконання як правил дотримання засад фінансової політики, так і норм поведінки в процесі її формування та забезпечують його розвиток. З позиції інституціоналізму фінансова політика як економічний інститут формує правила і обмеження економічної поведінки, умови взаємовідносин, розвитку стратегій взаємодії учасників фінансових відносин, як соціальний інститут вона є однією з форм реалізації, регулювання і упорядкування суспільного життя й поведінки людей в соціально-економічній сфері. Фінансова політика як фінансовий інститут пов'язана із фінансовими відносинами щодо формування та використання валового внутрішнього продукту та національного доходу. З цієї позиції вона має будуватися на основі науково обґрунтованої концепції розвитку системи фінансових відносин, що визначає механізми, інструменти та важелі регулювання

економічних і соціальних процесів з метою гармонійного розвитку суспільства.

Держава за допомогою інструментів фінансової політики стимулює інвестиційно-інноваційну діяльність, підприємницьку активність, а відповідно – сприяє економічному розвитку. Проте, фінансова політика різних країн не має стандартної моделі й залежить від багатьох суб'єктивних та об'єктивних чинників, зокрема від вибраної стратегії економічного зростання, стану розвитку державного сектора економіки і платіжного балансу.

Формування методологічних засад фінансової політики пов'язано з урахуванням її структури, яка включає: вироблення концепцій з управління фінансами на перспективу; розробка програми дій з управління фінансами на найближче майбутнє; вироблення сукупності принципів і способів щодо реалізації обраної стратегії чи тактики фінансової політики [1, с. 15-16].

Важливо відмітити, що фінансовий механізм реалізації фінансової політики є результатом еволюції ролі та значення функцій держави в суспільно-економічному розвитку. Залежно від параметрів економіки та інших сфер суспільства змінюються цілі й завдання фінансової політики, інструменти і важелі для їх досягнення з метою ефективного впливу на соціально-економічні процеси.

Дослідження формування та реалізації фінансової політики в Україні свідчить про її багатоплановість. Водночас для її ефективної реалізації мав сформуватися комплекс умов, який втілює розвиток економічного середовища, позитивне усвідомлення та сприйняття її суб'єктами фінансових відносин, нагромадження позитивного досвіду ринкових перетворень. Проте в сучасних умовах фінансова політика носить переважно тактичний характер, підпорядковується поточним завданням, виконує функції перерозподілу та стабілізації, неповною мірою відповідає стратегічним орієнтирам соціально-економічного розвитку. З огляду на це основним завданням має стати активізація регуляторної функції фінансової політики, впровадження ефективних механізмів, формування стратегічного характеру цілеспрямованих рішень з метою забезпечення у системі державного регулювання єдності із соціально-економічною стратегією. Досягнення зазначеного функціонального зв'язку зумовлює єдність цілей фінансової політики з практичними регуляторними завданнями, що свідчить про більш високий ступінь розвитку системи державного регулювання [2, с. 15-16].

В умовах фінансової глобалізації розробка стратегії ефективної фінансової політики у системі державного регулювання економіки полягає у формуванні моделі фінансових відносин, яка сприятиме реалізації комплексу цілей та пов'язаних з ними завдань у стратегії

розвитку суспільства. Стратегія фінансової політики, спрямована на підвищення рівня життя, соціальної захищеності громадян, добробуту нації, є вагомим засобом вирішення завдань забезпечення кращих факторних умов економічного зростання, пріоритетного розвитку наукоємного виробництва, сприяння розширенню внутрішнього ринку, створення сприятливого інвестиційного клімату, зростанню інвестиційної активності суб'єктів економіки. Це передбачає концентрацію зусиль на використанні засобів фінансової політики в єдності механізмів фінансового регулювання у системі державного регулювання економіки [3, с. 392].

Разом з тим, роль фінансової політики у регулюванні соціально-економічного розвитку суспільства передбачає необхідність чіткого визначення цілей, які повинні бути досягнуті при її реалізації та завдань залежно від певного етапу розвитку країни. Першочерговими мають бути цілі, які забезпечують гармонійне поєднання складових фінансової системи, їх економічну ефективність. З метою підтримання макроекономічної та соціальної рівноваги та забезпечення умов для економічного зростання серед регулятивних цілей фінансової політики виокремлюють, у першу чергу, регулювання процесу перерозподілу фінансових ресурсів у суспільстві, рівня задоволення суспільних потреб [4, с. 392].

Ефективність державного податкового регулювання залежить від типу прийнятої податкової політики: стратегічного і тактичного. Стратегія і тактика повинні доповнювати і розвивати один одного. Разом з тим, податкова політика буде ефективною, якщо спрямовуватиметься на максимальну реалізацію в комплексі всіх функцій податків. Таким чином, податкова політика повинна бути рівноважною і спрямованою на забезпечення цінової, фіскальної, регулюючої та контрольно-регулятивної рівноваги функцій податків та інтересів держави та платників податків. Відповідно основними завданнями податкової політики є створення умов для стабільного і рівномірного забезпечення бюджетної системи податковими надходженнями, їх збільшення за рахунок зростання легальних обсягів виробництва, споживання, активізації інвестиційної діяльності та ефективного функціонування системи податкового контролю на основі оптимізації ставок основних податків і податкового навантаження, раціоналізації складу і структури податкової системи, податкових пільг і податкових санкцій.

Висновки. Фінансова політика має створювати інституційні умови функціонування фінансової моделі у суспільстві, що ґрунтується на правилах, нормах, організаційних структурах, які у сукупності мають цілеспрямовано формувати механізм активного впливу на економічне зростання, спрямовувати розвиток суспільства у необхідному напрямі і

на цій основі сприяти підвищенню добробуту громадян. Фінансова політика як динамічна система, що розвивається залежно від соціально-економічних потреб суспільства з метою активного впливу на економіку, має задіяти притаманні їй та апробовані практикою зарубіжних країн регуляторні механізми. Структурні зміни та необхідність виходу на якісний рівень економічного зростання та розвитку концентрують увагу на способах удосконалення системи формування та реалізації фінансової політики, яка має будуватися залежно від економічного циклу та сфер життєдіяльності суспільства, проблем і перспектив його розвитку.

Список використаних джерел:

1. Макогон В. Д. Становлення фінансової науки в Україні / В. Д. Макогон // Вісник КНТЕУ. – 2012. – № 4. – С. 15-16.
2. Радіонова І. Ф. Фінансова політика як феномен інституціональної економіки / І. Ф. Радіонова // Фінанси України. – К., 2007. – № 11. – С. 53-54.
3. Чугунова І. Я. Фінанси України: інституційні перетворення та напрями розвитку / За ред. І. Я. Чугунова. – К. : ДНУ АФУ, 2009. – 848 с.
4. Полозенко Д. В. Фінансова політика в умовах трансформаційної економіки / Д. В. Полозенко. – К. : НДФІ, 2008. – 392 с.

Шевченко О.С.

студент,

Національний університет державної податкової служби України

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ В УКРАЇНІ

Перехід до ринкової економіки, створення сучасної кредитної системи, поява підприємств різних форм власності, випуск цінних паперів сприяли становленню й розвитку ринку цінних паперів в Україні.

Ринок цінних паперів – це частина ринку позикових капіталів, де здійснюються емісія, купівля-продаж цінних паперів та їх перепродаж. Через ринок цінних паперів (банки, спеціальні кредитно-фінансові установи, фондову біржу) акумулюються кошти підприємств, банків, держави і населення, які спрямовуються на виробниче і невиробниче вкладення капіталів.

Дослідженням проблем формування, розвитку та вдосконалення ринку цінних паперів займається багато зарубіжних і вітчизняних науковців. Серед вітчизняних учених, що здійснюють аналіз ринку цінних паперів, можна відзначити праці С.В. Давимуки, В.І. Грушка,